

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 5 5340 BA Oss

Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum
06-01-2025

Ons kenmerk
20240006

Behandeld door
Afdeling M&M

Doorkiesnummer
140412

Onderwerp
Reactie Ongevraagd Advies Mantelzorgbeleid

Geachte Adviesraad Sociaal Domein,

Wij danken u voor uw ongevraagd advies d.d. 16 december 2024 over het mantelzorgbeleid in Oss. U heeft eerder twee adviezen ingediend over dit belangrijke thema. Ook heeft de ASD een belangrijke rol gespeeld bij het succesvolle mantelzorgsymposium. Daar hebben we belangrijke informatie gehoord die we gebruiken voor het nieuwe mantelzorgbeleid. In deze brief reageren wij puntsgewijs op de adviezen die u uitbrengt naar aanleiding van het onderzoek dat door de ASD en FNV is gedaan onder mantelzorgers in Oss.

1 Informatievoorziening en toegankelijkheid

Zorg voor duidelijkere en toegankelijker informatie over beschikbare ondersteuning, zowel digitaal als fysiek.

Informatievoorziening en toegankelijkheid komen in alle onderzoeken over mantelzorgers naar voren als aandachtspunt. Deze thema's komen daarom nadrukkelijk terug in het nieuwe mantelzorgbeleid.

Overweeg voor de minder digitaal vaardige burgers de verspreiding van de Sociale Kaart huis-aan-huis, zodat alle inwoners hiervan op de hoogte zijn. Zorg periodiek voor een geactualiseerde versie hiervan welke bij buurthuizen en bij huisartsen meegenomen kan worden.

Wij zijn het ermee eens dat we minder digitaal vaardige burgers ook goed moeten informeren op manieren die bij hen passen. We onderzoeken de haalbaarheid van de sociale kaart huis-aan-huis en of dit aansluit bij de behoefte van mantelzorgers.

Verhoog de zichtbaarheid van inloopsprekuren, bijvoorbeeld door deze op meer tijden en op meerdere locaties aan te bieden.

We onderschrijven het belang van zichtbaarheid en vindbaarheid van informatievoorziening. We onderzoeken of een inloopsprekuren de geschikte vorm is om deze informatievoorziening verder te brengen en de zichtbaarheid te verhogen.

Verbeter de digitale toegankelijkheid van informatie, maar bied ook alternatieve kanalen voor mensen die minder digitaal vaardig zijn.

In ons nieuwe beleid houden we zeker rekening met minder digitaal vaardige mantelzorgers.

Open een mantelzorgsteunpunt in het centrum van Oss. De bemensing dient te bestaan uit ervaringsdeskundigen en WMO-medewerkers die ook in staat zijn om het gehele proces van aanvraag t/m toekenning te begeleiden. Dit steunpunt is toegankelijk tijdens openingsuren van bibliotheek en/of centrumwinkels.

Een duidelijke plek waar mantelzorgers terecht kunnen voor steun of informatie kan helpend zijn voor mantelzorgers. We willen vanuit de behoefte van mantelzorgers onderzoeken welke vorm passend is. Daarbij is vindbaarheid en toegankelijkheid heel belangrijk.

2 Ondersteuning en begeleiding van mantelzorgers

Zet casemanagers of mantelzorgconsulenten in die mantelzorgers kunnen begeleiden bij de zorgorganisatie en ondersteuning op maat kunnen bieden. Mantelzorgers moeten een vast aanspreekpunt hebben voor hun zorgvragen.

In de contracten die wij afsluiten met zorginstellingen is mantelzorg al een belangrijk aandachtspunt, ook geven we aan dat zorgprofessionals hen moeten ondersteunen als dat nodig is. In de Sociale teams in de wijken zijn mantelzorgconsulenten aanwezig. Uit de onderzoeken blijkt echter dat deze nog niet voldoende gevonden of ingezet worden. Wij zetten ons in om dit te verbeteren.

Maatwerk in de zorgverlening moet centraal staan, zodat mantelzorgers samen met de gemeente en zorgverleners kunnen zoeken naar oplossingen die passen bij hun situatie.

Wij zijn het hiermee eens. Daarom werken we in Oss met de samenwerkwijze. Deze werkwijze wordt positief ontvangen door zowel inwoners als professionals. We zien ook dat daardoor veel meer ruimte is ontstaan voor maatwerk.

3 Verbetering van het WMO-loket

Verander de houding van het WMO-loket van een beoordelaar naar een meedenkende partner die samen met de mantelzorger naar oplossingen zoekt.

Wij vinden het spijtig om dit te horen. Onze Wmo consulenten herkennen zich hier niet in. Het is ons ook niet helemaal duidelijk wat u met WMO-Loket bedoelt. bedoelt u de Sociale teams in de wijken waar alle vragen in eerste instantie binnen komen en integraal beoordeeld worden, of de Wmo consulenten die ook onderdeel uitmaken van deze teams? In de Sociale teams werken we volgens de samenwerkwijze die is erop gericht om vanuit het perspectief van de hulpvrager maar ook van de mantelzorger of andere betrokkenen te kijken naar wat nodig is. Aandacht voor Mantelzorgondersteuning is daarmee een opdracht aan en verantwoordelijkheid voor alle sociaal teamleden. Wij zullen de rol van de mantelzorger onder de aandacht blijven brengen bij alle professionals binnen de samenwerkwijze. Ook gaan we graag nader met u in gesprek, zodat we meer achtergrondinformatie krijgen over uw signalen.

Versterk de klantvriendelijkheid en zorg ervoor dat medewerkers open staan voor het gesprek, actief luisteren en samen met de mantelzorger zoeken naar passende oplossingen.

Wij vinden het spijtig dat er mantelzorgers zijn die zich niet gehoord hebben gevoeld. Medewerkers van de Sociale teams werken via de samenwerkwijze die er juist op gericht is om open te staan voor het gesprek en echt te luisteren. Dit blijft onze aandacht houden. Ook hierover gaan we graag nader met u in gesprek, zodat we meer achtergrondinformatie krijgen over uw signalen.

Verwijs indien nodig door naar andere instanties of zorgaanbieders, en bied begeleiding bij het aanvragen van zorg.

Het is ons niet helemaal duidelijk wat u met het aanvragen van zorg bedoelt. Een groot deel van de zorgaanvragen is belegd bij andere instanties (denk aan aanvragen voor persoonlijke verzorging of behandeling) en deze ondersteuning behoort (ook wettelijk en juridisch) niet tot de taken van de gemeente. Dat maakt het zorglandschap onoverzichtelijk voor mantelzorgers. Daarom proberen al onze Sociale team- en toegangsmedewerkers de vraag breed te verkennen, de vraag te begeleiden naar de juiste plek en hierover de juiste voorlichting te geven, zorgen wmo-consulenten voor toeleiding naar begeleiding/dagbesteding/huishoudelijke verzorging of verwijzen ze daarbij naar mantelzorgconsulenten van ONS Welzijn die hierin begeleiding bieden. We zullen blijven stimuleren dat dit op deze wijze gebeurt.

4 Zorgverlening en continuïteit van zorg

Zorg voor continuïteit in de zorg door afspraken te maken met zorgaanbieders over de bestendigheid van zorgverleners en het afstemmen van zorgtijden.

Dit is een breder vraagstuk dat niet alleen rondom mantelzorg speelt en niet alleen in Oss maar in heel Nederland. In onze contracten is mantelzorgondersteuning een belangrijk onderdeel en hebben we afspraken over de continuïteit van zorg. Wij hebben hierover

gesprekken met aanbieders. Personeelstekort in de zorg is helaas niet op korte termijn opgelost.

Overweeg het inzetten van ervaringsdeskundigen, vrijwilligers of studenten als ondersteunend personeel om de werkdruk van mantelzorgers te verlichten en de zorgcontinuïteit te waarborgen.

Wij zullen de mogelijkheden hiertoe onderzoeken, dit is tevens onderdeel van het Wmo-beleidskader dat binnenkort wordt vastgesteld.

Entameer de inzet van Voorzorgcirkels. Burgers kunnen elkaar vinden bij het ondersteunen waar dat bij een van hen nodig is.

Dit is een sympathiek idee, in onze regio wordt hier al mee gewerkt. Voorzorgcirkels zijn echter breder dan alleen gericht op mantelzorg. Het is een mooi initiatief dat wijken en buurten kunnen gebruiken en gemeenschapsvorming versterkt. Wij bespreken de mogelijkheden om voorzorgcirkels in buurten en wijken aan te jagen met ONS welzijn, buurthuizen en wijkcoördinatoren.

5 Thuisbezoek en persoonlijke aanpak

Overweeg het introduceren van huisbezoeken door deskundigen of casemanagers die de situatie van de mantelzorger en zorgbehoevende ter plaatse kunnen beoordelen en ondersteunen. Zij dienen daarbij de hulpvraag in de vorm van een maatwerkvoorziening in kaart te brengen.

Huisbezoeken worden al uitgevoerd. Bij elke nieuwe hulpvraag gaan onze Wmo consultants op huisbezoek. Alleen in gevallen van het verlengen van hulp waarbij de situatie niet verandert doen we dit niet, om extra bureaucratie te voorkomen. Daarnaast organiseren we indien nodig een samenwerkoverleg waar relevante partners of mensen uit het netwerk worden uitgenodigd.

Zorg voor goede coaching van mantelzorgers zodat ze als een gelijkwaardig teamlid worden gezien. De meest aangewezen instantie hiervoor is de leverancier die de meeste taken vervuld.

Dit is wat wij in onze opdrachten aan zorginstanties en aan ONS welzijn meegeven. In de samenwerkwijze komt dit meer tot uitdrukking. Ook nemen we het mee in ons nieuwe beleid dat we mantelzorgers benaderen als gelijkwaardig teamlid.

6 Mantelzorgcompliment en erkenning

Herzie de aanvraagprocedure voor het mantelzorgcompliment, zodat het gemakkelijker en minder belastend wordt voor mantelzorgers om dit voor zichzelf aan te vragen. Wij zijn het hiermee eens en zullen andere manieren van waardering onderzoeken.

Zorg voor meer onverwachte vormen van waardering, zoals het aanbieden van een boeket, een waardebon of andere vormen van erkenning die de mantelzorger het gevoel geven gewaardeerd te worden

Wij nemen dit mee in ons onderzoek naar nieuwe manieren van mantelzorgwaardering.

7 Maatregelen voor toekomstige ondersteuning

Versterk de rol van de gemeente in het coördineren van zorg en ondersteuning voor mantelzorgers. Dit kan door het aanbieden van een centraal punt waar mantelzorgers terecht kunnen voor informatie en advies, en door ervoor te zorgen dat er duidelijke doorverwijzingen naar relevante zorginstanties zijn.

Wij ondersteunen het idee van een centraal punt en zullen onderzoeken hoe we dit kunnen vormgeven (zie ook uitleg bij advies 1).

Zet multidisciplinaire teams in die mantelzorgers helpen bij het organiseren van zorg en ondersteuning op maat. Dit zou een combinatie kunnen zijn van professionals, ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en casemanagers die samenwerken om de zorg beter te coördineren.

Wij streven naar eenvoud en willen voorkomen dat we naast de Sociale teams, extra teams gaan opzetten. De Sociale teams zijn de teams in de wijk waar alles binnenkomt en waar alle disciplines aanwezig zijn zodat er multidisciplinair gekeken wordt naar de hulpvragen. Omdat deze teams met de samenwerkwijze werken wordt hierin ook de samenwerking met de mantelzorger meegenomen.

8 De jonge Mantelzorger

Zorg voor bewustwording. Scholen, onderwijzend personeel en hulpverleners in het sociale en medische domein komen regelmatig met een jonge mantelzorger in contact zonder hen als zodanig te identificeren en zonder te weten hoe de jongere uit zijn of haar isolement te trekken.

Dit is binnen de mantelzorgers een heel belangrijke doelgroep. We merken ook dat we die anders moeten benaderen en moeilijk kunnen bereiken. We zijn het hier dus mee eens en nemen dit over in ons beleid.

Zorg voor ondersteuning en ontlasting. Jonge mantelzorgers zijn huishoudster, gezelschapsdame/heer, chef-koks, boodschappendienst, tuinman/vrouw, EHBO-ers, kindermeisje/jongen, oppas, enz, enz. Ze staan er veelal alleen voor en zijn in hoge mate loyaal aan hun gezinsleden. Ondersteuning hoeft niet persé professioneel te zijn, een informeel netwerk kan wonderen doen, maar dient georganiseerd te worden. Denk daarbij o.a. aan het koppelen van een jonge mantelzorger aan een stabiel gezin dat coachend kan zijn.

Wij zijn het hiermee eens en nemen dit over. Ook onderzoeken we de mogelijkheid van buddy-gezinnen. Dit bespreken we met ONS welzijn.

Zorg voor een toepasselijk mantelzorg compliment. Individualiseer en personaliseer een compliment in overleg met de jongere. Bijvoorbeeld: een paar uur vrij van zorgtaken om huiswerk te maken, een voucher voor een evenement, een feestelijke dag voor de jonge mantelzorger, enz..

Wij nemen dit mee in ons onderzoek naar nieuwe manieren van mantelzorgwaardering.

Wij danken u nogmaals voor uw inzet rond het onderwerp mantelzorg. En we verwachten op dit onderwerp nog vaker samen te werken met leden van de adviesraad. Ook gaan we graag met u in gesprek over de signalen die u doorgeeft over "het WMO-Loket". Mochten er nog vragen zijn naar aanleiding van deze brief dan hoor ik dat graag.

Hoogachtend,
Namens het college van Burgemeesters en Wethouders,

Hilde de Wit - van der Zanden
Wethouder Welzijn & Zorg